

GLOBAL INVESTITSIYA TENDENSIYALARI VA O'ZBEKISTONNING O'RNI:

Xujayev Xurshid Xamrayevich
Azizova Munira Ziyodulla qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada global investitsiya tendensiyalari va O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishidagi o'rni tahlil qilinadi. So'nggi yillarda dunyo miqyosida raqamli iqtisodiyot, yashil texnologiyalar va innovatsion sohalarga qaratilgan investitsiyalar kuchaymoqda. O'zbekiston ham bu jarayonlardan chetda qolmay, xalqaro investitsiyalarni jalb qilish orqali iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, texnologiyalarni rivojlantirish va yangi ishlab chiqarish quvvatlarini yaratishga intilmoqda. Xorijiy sarmoyadorlar uchun yaratilgan qulay sharoitlar, soliq va bojxona imtiyozlari, hukumat kafolatlari mamlakatning xalqaro miqyosda investitsion jozibadorligini oshirmoqda. Ushbu maqolada O'zbekistonning investitsiya strategiyasi va barqaror rivojlanish yo'nalishlari batafsil ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Xorijiy investitsiyalar, milliy iqtisodiyot, moliyaviy mexanizmlar, barqaror rivojlanish, texnologik taraqqiyot, yashil iqtisodiyot, investitsiya muhiti, iqtisodiy islohotlar, raqamli iqtisodiyot, innovatsiyalar.

Abstract: This article analyzes global investment trends and Uzbekistan's role in its economic development. In recent years, global investments have increasingly focused on the digital economy, green technologies, and innovation-driven sectors. Uzbekistan is actively participating in these processes, striving to modernize its economy, enhance technological advancements, and establish new production capacities through the attraction of foreign investments. Favorable conditions for foreign investors, including tax and customs incentives, as well as government guarantees, have significantly increased the country's investment appeal on the international stage. This article provides a detailed overview of Uzbekistan's investment strategy and its focus on sustainable development.

Keywords: Foreign investments, national economy, financial mechanisms, sustainable development, technological progress, green economy, investment climate, economic reforms, digital economy, innovations.

So'nggi yillarda global investitsiya muhiti jadal o'zgarishlar davrini boshidan kechirmoqda. Xalqaro miqyosda investitsiya oqimlari texnologik taraqqiyot, ekologik talablar, va raqamli transformatsiyaga moslashmoqda. Bunday sharoitda milliy iqtisodiyotlarning rivojlanishi uchun xorijiy investitsiyalar tobora muhim rol o'ynamoqda. O'zbekiston ham bu tendensiyalardan chetda qolmay, investitsiya jalb qilish va iqtisodiy islohotlar orqali o'z iqtisodiyotini modernizatsiya qilishga intilmoqda.

Global investitsiya tendensiyalari:

1. Raqamli iqtisodiyot va texnologiyalar: Jahonda raqamli iqtisodiyotning kengayishi va yangi texnologiyalarning tezkor rivojlanishi investitsiya oqimlarini o'zgartirmoqda. Xususan, sun'iy intellekt, blokcheyn, va katta ma'lumotlar texnologiyalari sohasidagi loyihalar xorijiy investorlarga katta qiziqish uyg'otmoqda. Texnologiyaga asoslangan startaplar va innovatsion korxonalar investitsiyalar uchun asosiy yo'nalishlardan biriga aylandi.

2. Barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyot: Jahon miqyosida barqaror rivojlanishga

bo'lgan ehtiyoj kuchaymoqda. Bu jarayonda ekologik toza va "yashil" texnologiyalarga investitsiyalar ahamiyat kasb etmoqda. Xorijiy investorlar energiya tejamkor texnologiyalar, qayta tiklanadigan energiya manbalariga (quyosh, shamol va suv energiyasi) katta e'tibor qaratmoqda.

3. Pandemiya ta'siri: COVID-19 pandemiyasi investitsiya oqimlariga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Ommaviy ishlab chiqarish, global savdo zanjirlarida uzilishlar va sayohat cheklavlari natijasida investitsiya oqimlari vaqtincha qisqardi. Biroq, pandemiyadan keyin tiklanish jarayonida sog'liqni saqlash, logistika, raqamli xizmatlar va biotexnologiyaga bo'lgan talab ortib, bu sohalarida investitsiya imkoniyatlari kengaydi.

4. Xalqaro savdo va geosiyosiy o'zgarishlar: Savdo urushlari, yangi geosiyosiy qarama-qarshiliklar va davlatlar o'rtasidagi hamkorlikdagi o'zgarishlar xorijiy investitsiyalarga ta'sir qilmoqda. Ayrim davlatlar o'z milliy xavfsizligi sababli xorijiy kapitalni cheklash yoki strategik sohalarida nazoratni kuchaytirishga intilmoqda.

O'zbekistonning o'rni:

O'zbekiston ham xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda faol ishtirok etmoqda va o'z investitsiya muhitini yaxshilash uchun qator islohotlarni amalga oshirmoqda:

1. Islohotlar va ochiqlik siyosati: O'zbekiston hukumatining so'nggi yillardagi ochiqlik siyosati, iqtisodiy islohotlar va xalqaro hamkorlikni kengaytirish bo'yicha chora-tadbirlari xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda katta yutuqlarga olib keldi. Bu jarayonda soliq va bojxona imtiyozlari, erkin iqtisodiy zonalar yaratish, investorlar uchun kafolat va qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining joriy etilishi investitsiya muhiti yaxshilanishiga xizmat qildi.

2. Strategik yo'nalishlar: O'zbekiston o'zining investitsiya strategiyasida strategik sohalarini belgilab olgan. Bu sohalar orasida energiya, qishloq xo'jaligi, turizm va sanoat tarmoqlari mavjud. Ayniqsa, qayta tiklanadigan energiya manbalariga investitsiyalarni jalb qilish va energetika sektorini modernizatsiya qilish asosiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

3. Yashil iqtisodiyot va ekologik investitsiyalar: O'zbekiston o'z iqtisodiy siyosatida ekologik barqarorlikka alohida e'tibor qaratmoqda. Bu borada quyosh va shamol energiyasini rivojlantirish, atrof-muhitni himoya qilishga qaratilgan loyihalar xorijiy investorlarni jalb qilishda asosiy omillardan biri hisoblanadi.

4. Mintaqaviy integratsiya va transport yo'llari: O'zbekiston o'zining geostrategik o'rnidan foydalanib, mintaqaviy integratsiyani rivojlantirish va transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish orqali xalqaro savdo va investitsiyalar oqimini ko'paytirishga harakat qilmoqda. O'zbekiston Markaziy Osiyodagi iqtisodiy hub bo'lib, Xitoyning "Bir kamar, bir yo'l" tashabbusi doirasida ham muhim o'rin tutmoqda.

5. Kichik biznes va xususiy sektor: O'zbekistonda kichik biznes va xususiy sektorni rivojlantirish bo'yicha katta sa'y-harakatlar olib borilmoqda. Bu jarayonda xorijiy investitsiyalar kichik korxonalarini texnologik jihatdan rivojlantirish va zamonaviy uskunalarni bilan ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

O'zbekistonning xalqaro investitsiya bozorida o'z o'rnini mustahkamlash bo'yicha olib borayotgan chora-tadbirlari nafaqat milliy iqtisodiyotning rivojlanishiga xizmat qiladi, balki xalqaro hamkorlikning mustahkamlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Shermaev A.A. "Principles and methods of organization of the internal tax control system in joint stock companies", International Journal of Economics, Business and Management Studies (2021). ISSN 2347-4378.
2. Jumanazarova Z.J., Shermayev A.A. "Budjetdan tashqari jamg'armalar moliyaviy resurslarini shakllantirish va taqsimlash amaliyotini takomillashtirish yo'nalishlari", Studencheskiy vestnik (2020).
3. Shernaev A.A. "Совершенствование налогового планирования в акционерных обществах – как механизм повышения эффективности финансового менеджмента", Экономика и общество (2020).
4. Nunnalloyev J.A.O., Shernaev A.A. "Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqi shakllanishining joriy holati tahlili va undagi iqtisodiy-moliyaviy munosabatlar", Science and Education (2022).
5. Kabullov H.A. "Modeling the processes of forming a revenue potential of local budgets", Arxiv nauchnykh issledovaniy (2020).
6. Amirqulov B.R., Shernaev A.A. "Davlat maqsadli fondlarining moliyaviy resurslaridan samarali foydalanish yo'nalishlari", Science and Education (2022).
7. Xamdamova R.R.Q., Shermayev A.A. "Xalqaro moliya bozorida operatsiyalarning rivojlanish istiqbollari", Science and Education (2022).
8. OECD. "Foreign Direct Investment (FDI)", OECD Library. <https://www.oecd.org/investment>
9. UNCTAD. "World Investment Report 2023", United Nations Conference on Trade and Development. <https://unctad.org>
10. World Bank. "Investing Across Borders", World Bank Group. <https://www.worldbank.org>